

УДК 34.342

DOI 10.33244/2617-4154.1(10).2023.87-96

К. Кабанець,

аспірантка,

Державний податковий університет

e-mail: katerynagodz@gmail.com

ORCID ID 0000-0001-7612-127X

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ТА АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНИХ ГАРАНТІЙ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

У статті досліджено державну гарантію як загальне, галузеве поняття. Проведено аналіз наукової думки щодо поняття категорії конституційних державних гарантій прав і свобод людини та громадянина, адже саме ці гарантії є загальними для всіх осіб, зокрема суб'єктів агробізнесу. Визначено два підходи в розумінні державних гарантій – адміністративний та галузевий. Звернено увагу, що ефективність державних гарантій у межах адміністративного підходу проявляється через: закріплення державних гарантій, яких потребує людина для реалізації своїх прав і свобод; державні гарантії – це оптимально налагоджена система публічного управління, яка шляхом адміністрування, контролю та нагляду реалізує надані громадянину – суб'єкту господарювання державою зобов'язання; законодавчий механізм, який через взаємодію державних органів із суб'єктом звернення регламентує набуття особою передбачених законодавством прав. Згідно з галузевим підходом гарантії основних прав і свобод людини та громадянина становлять систему норм, принципів, умов і вимог, які в сукупності забезпечують додержання прав і свобод та законних інтересів особи кожним членом суспільства та державними органами в усіх галузях права. Наведено думку, що в рамках дослідження державної гарантії як конституційної дефініції державне гарантування прав і свобод людини і громадянина є складовою імперативною частиною державного механізму забезпечення прав і свобод людини і громадянина шляхом ефективної діяльності державних органів. Визначено захист та гарантування – терміни, які вживаються в чинному законодавстві як однакові зі змістом державної гарантії. Зазначено, що один із механізмів надання державних гарантій у сфері сільського господарства врегульовано Законом України «Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві». Окремо виділено, що метою діяльності Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві є забезпечення підтримки суб'єктів мікропідприємництва, малих і середніх суб'єктів підприємництва, що провадять діяльність у сільському господарстві, шляхом часткового гарантування виконання зобов'язань таких суб'єктів за кредитними договорами.

Ключові слова: гарантія, державна гарантія, державна гарантія у сфері сільського господарства, конституційний підхід, адміністративний підхід.

Метою статті є визначення правових підходів до поняття державних гарантій у сфері сільського господарства.

Постановка проблеми. В умовах воєнного часу видатки державного бюджету 2023 року у два рази перевищують доходи, як повідомляє Міністерство фінансів України [https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-proekt-derzhavnoho-biudzhetu-ukrainy-na-2023-rik]. Значна частина бюджету спрямована на безпеку та оборону України, проте важливе місце у формуванні економіки держави займає агропромисловий комплекс. Наразі державна підтримка суб'єктів у сфері сільського господарства відіграє вагомий роль не лише для продовольчої стабільності України, а й експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції. Правове визначення та аналіз поняття державних гарантій у сфері сільського господарства необхідне для реалізації державної політики підтримки агропромислового виробника.

Незважаючи на те, що дослідженням категорії «державна гарантія» займається ряд науковців у різних галузях права: С. І. Афанасенко, П. М. Рабіновича, В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко, О. Ф. Скакун, А. Р. Юзефір, А. В. Журавель, Ю. А. Буяджи, О. П. Хмірлі, П. С. Матвеева, – правове регулювання державної гарантії у сфері сільського господарства потребує ретельного дослідження та аналізу.

Виклад основного матеріалу. Для комплексного аналізу наукової думки та чинного законодавства в Україні, формування свого розуміння державної гарантії у сфері сільського господарства вважаємо за необхідне дослідити державну гарантію як загальне галузеве поняття.

Розпочнемо із категорії конституційних державних гарантій прав і свобод людини та громадянина, адже саме ці гарантії є загальними для всіх осіб, зокрема суб'єктів агробізнесу. І хоча вони є найбільш дослідженою категорією, проте вітчизняні науковці-правознавці не однозначні у своїх працях.

О. Ф. Скакун вважає, що гарантії прав, свобод і обов'язків людини та громадянина є системою соціально-економічних, політичних, юридичних умов, способів і засобів, які забезпечують їхню фактичну реалізацію, охорону та надійний захист. Коли немає гарантій, то права, свободи й обов'язки людини й громадянина набувають форми заяв про наміри [1, с. 203]. Проте хочемо доповнити, що недостатньо закріпити на нормативному рівні державні гарантії прав і свобод людини та громадянина (теоретично), наступним кроком їхнього матеріального втілення є ефективна імплементація в життя, практичне застосування у правовідносинах громадянин – держава.

Зазначимо думку С. І. Афанасенко, що важливими елементами конституційно-правового статусу людини є гарантії їхніх прав і свобод. Вони є системою норм, принципів та вимог, які забезпечують процес дотримання прав і законних інтересів людини. Призначенням гарантій є забезпечення найсприятливіших умов для реалізації конституційно закріпленого статусу людини. Отже, гарантії є засобом, що забезпечує перехід від передбачених Конституцією можливостей до реальної дійсності [2, 4]. Вважаємо, що державні гарантії, передбачені Конституцією України, є частиною механізму, за допомогою якого, в тому числі держава, реалізує ефективну діяльність публічних органів. Але частково погоджуємося з автором, що державні гарантії

потребують ефективної діяльності державних органів для їх реалізації. Також у своєму науковому дослідженні С. І. Афанасенко, цитуючи думку Л. Д. Воєводіна про механізм реалізації прав і свобод людини та громадянина, зазначив, що в рамках цілого (системи) призначення гарантій полягає в тому, що вони покликані забезпечити таку найбільш можливу і сприятливу обстановку, в атмосфері якої записані в Конституції і законах юридичний статус особи і її права й свободи ставали б фактичним становищем кожної окремої особи й громадянина [2, 4]. Отже, державні гарантії залишаються теоретичними без ефективного державного управління, тому слушно зауважено про необхідність їх здійснення, виконання державою.

В. П. Погорілко і В. Л. Федоренко вважають гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина як систему умов та засобів, юридичних механізмів забезпечення належної реалізації визначених Конституцією та законами України прав і свобод людини та громадянина. Названі гарантії вони поділяють на загальні та спеціальні (юридичні). Загальні гарантії визначаються рівнем розвитку основних сфер суспільного і державного життя, а саме: політичної, економічної, соціальної, культурної (духовної) та ін. Спеціальні юридичні гарантії конституційних прав і свобод людини та громадянина подані нормативно й організаційно-правовими механізмами реалізації цих прав і свобод [3, с. 140–142].

А. Ю. Олійник у своїх дослідженнях має іншу наукову думку. Він не погоджується з В. П. Погорілком і В. Л. Федоренком щодо включення до складу гарантій юридичних механізмів забезпечення прав і свобод та вважає, що гарантії є складовою частиною механізму забезпечення прав і свобод людини та громадянина [4, 52]. Нам імponує думка вченого про державний механізм із забезпечення прав і свобод людини, який включає в себе конституційні гарантії людини та громадянина.

У своєму дослідженні П. Рабінович і М. Хавронюк визначають класифікацію гарантій реалізації конституційних прав і свобод шляхом поділу на загальносоціальні (загальні) і правові, юридичні (спеціальні) [5, с. 246–250]. Загальносоціальні гарантії поділяються на ідеологічні, політичні, економічні, соціальні, організаційні. Правові (юридичні) гарантії визначаються за такими критеріями: 1) залежно від змісту: а) матеріальні; б) процесуальні; в) організаційні; 2) залежно від юридичного статусу: а) міжнародно-правові та національні; б) конституційні та галузеві; в) інші правові гарантії; 3) за критерієм основного суб'єкта забезпечення: а) державні; б) міжнародні; в) гарантії, які забезпечуються державою за участю відповідних об'єднань громадян; г) гарантії, що забезпечуються державою за участю самих громадян. До спеціальних (захисних) прав-гарантій вони відносять конституційні гарантії, передбачені ст. 55–63 Конституції України [5, с. 246–254]. На думку науковців, під час застосування дедуктивного методу загальною буде державна гарантія реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, проміжним – підвид юридичних гарантій, який за класифікацією юридичного статусу визначає конституційні і галузеві гарантії, які, в свою чергу, є частковими. Ми не погоджуємося з такою класифікацією гарантій, адже не бачимо в цьому можливості реального поділу, так як загальне та часткове на цьому прикладі є одним і тим же – конституційною гарантією.

Отже, серед науковців–дослідників конституційного права відсутня єдність поняття «державної гарантії». Проте на цьому етапі в рамках наукового дослідження конституційного права вважаємо державне гарантування прав і свобод людини та громадянина – складовою імперативною частиною державного механізму забезпечення прав і свобод людини та громадянина шляхом ефективної діяльності державних органів.

На основі аналізу наукових досліджень сформувалося розуміння державних гарантій через призму двох підходів. Перший адміністративний підхід визначає ефективність існування державного утворення через призму реалізації ним наданих конституційних гарантій. Розробка та дотримання державою правового механізму реалізації державних гарантій, які забезпечують права і свободи людини та гідні умови її життя, є визначальним фактором ефективності держави для резидента як системи управління в цілому. Така ефективність проявляється в декількох аспектах: закріплення державних гарантій, яких потребує людина для реалізації своїх прав і свобод; оптимально налагоджена система публічного управління, яка шляхом адміністрування, контролю та нагляду реалізує надані громадянину, суб'єкту господарювання державою зобов'язання; законодавчий механізм, який шляхом взаємодії державних органів із суб'єктом звернення регламентує набуття особою передбачених законодавством прав.

На нашу думку, А. Р. Юзефір влучно визначив, що ефективність гарантій залежить від рівня розвитку загальних правових принципів, стану економіки, рівня розвитку демократичних інститутів, реальності політичної системи суспільства, наявності системи досконалих законів у державі, ефективності механізмів реалізації законположень, ступеня правової свідомості, правової культури населення, узгодженості інтересів населення та суспільства в цілому й наявності вискоефективного органу конституційного контролю [6, 75]. Єдиним недоліком цього твердження, на нашу думку, є визначення системи законів як досконалої. Вважаємо, що законодавство не може бути досконалим, адже змінюються суспільні відносини, з'являються нові правовідносини, у зв'язку з цим потребує змін і законодавство. Вважаємо, що законодавство має бути ефективним і таким, що підлягає практичному застосуванню, націленим на врегулювання відносин у суспільстві, між суб'єктами та створеними інституціями для публічного управління.

Відповідно до цього підходу можемо припустити, якщо уповноважені народом державні органи не зуміли застосувати механізм реалізації конституційних гарантій, то такий адміністративний механізм не є ефективним та потребує змін. Стаття 3 Конституції України є доречною для наведення прикладу ефективності існування держави через призму адміністративного підходу розуміння конституційних гарантій держави. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні [державі] найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав та свобод людини є головним обов'язком держави [7].

Наступним підходом розуміння конституційних гарантій держави є галузевий підхід. Згідно з яким гарантії основних прав і свобод людини та громадянина становлять систему норм, принципів, умов і вимог, які в сукупності забезпечують додержання прав і свобод та законних інтересів особи кожним членом суспільства та державними органами в усіх галузях права. Варто зауважити, якщо держава в особі адміністративного апарату зобов'язана дотримуватися гарантованих конституцією прав і свобод людини та громадянина, то суб'єкт, до якого застосовуються ці гарантії, має право і не користуватися ними (диспозитивність підходу для кінцевого бенефіціара прав та свобод, забезпечених гарантією). Тобто імперативність взятих на себе державою гарантій застосовується лише до гаранта в особі публічного апарату. У конституційних нормах закріплено, що держава гарантує: право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону; держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом (ст. 13); право власності на землю, яке набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону (ст. 14); свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України (ст. 15); піклування про своїх громадян та їх захист, які перебувають за межами України (ст. 25); право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом (ст. 42) рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності (ст. 43); рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом (ст. 46); рівні правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання (п. 8 ч. 1 ст. 92) [7]. Згідно з цим підходом державні гарантії можливо ідентифікувати за суб'єктом, права якому вони забезпечують, такі як соціальні, трудові, інвестиційні тощо.

Нам імпонує термін В. М. Кампо «конституційне підприємництво», який можливо ідентифікувати в рамках галузевого підходу розуміння конституційних гарантій держави. Автор визначає «конституційне підприємництво» як конституційно-правовий інститут підприємництва в цілому, що включає, насамперед, положення Конституції України, що слугують його регулюванню, гарантуванню (захисту) та охороні як безпосередньо, так і опосередковано [8]. Необхідно звернути увагу на застосування автором статті терміна «гарантування» в значенні захист. Така думка перекликається зі ст. 20 Цивільного кодексу України – «Право на захист особа здійснює на свій розсуд. Нездійснення особою права на захист не є підставою для припинення цивільного права, що порушене, крім випадків, встановлених законом [9]». Нормативним актом визначено використання передбачених законом можливостей (інструментів) для поновлення свого порушеного, визнання невизнаного чи присудження оспорюваного права.

Але звуємо свої дослідження поняття «державних конституційних гарантій» до положень про підприємництво у вузькому традиційному праворозумінні – переважно це ст.ст. 13–14, 42 і п. 8 ч. 1 ст. 92 Конституції України. Ця вибірковість «гарантійних» конституційних норм визначена виключно для основної тематики статті – визначення поняття державних гарантій щодо суб'єктів сільського господарства.

Саме вищезазначеними нормами Конституції України закріплено, що держава гарантує: закріплення на найвищому нормативному рівні правових засад і гарантій підприємництва; рівних правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання (п. 8 ч. 1 ст. 92) [7].

Термін державні гарантії використовується у різних галузях права, такі як; конституційне, господарське, цивільне, фінансове право та інші. Як слушно зауважують науковці, змістовність цього поняття полягає у різному. Саме тому важливо ґрунтовно підійти до розуміння сутності правових інститутів та застосування термінології.

Наприклад, у Господарському кодексі України термін «державні гарантії» використовується із синонімом «гарантії держави». Наприклад, у ст. 47 «Загальні гарантії прав підприємців» зазначається, що держава гарантує усім підприємцям, незалежно від обраних ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права та рівні можливості для залучення і використання матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів; держава гарантує недоторканність майна і забезпечує захист майнових прав підприємця [10]. Ст. 249 «Гарантії прав суб'єктів господарювання у разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій» цього ж кодексу визначено, що держава гарантує кожному суб'єкту господарювання право оскаржити до суду рішення будь-якого органу державної влади або органу місцевого самоврядування щодо застосування до нього адміністративно-господарських санкцій [10]. Державні гарантії у сфері інноваційної діяльності надають суб'єктам господарювання право на підтримку інноваційних програм і проєктів, спрямованих на реалізацію економічної та соціальної політики держави; підтримку створення та розвитку суб'єктів інфраструктури інноваційної діяльності; охорону та захист прав інтелектуальної власності, захист від недобросовісної конкуренції у сфері інноваційної діяльності; вільний доступ до інформації про пріоритети державної економічної та соціальної політики, про інноваційні потреби та результати науково-технічної діяльності, крім випадків, передбачених законом; підтримку щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері здійснення інноваційної діяльності (ст. 329) [10]. Стст. 399, 404 надаються законодавством інвесторам державні гарантії, які перегукуються із змістом робіт А. В. Журавля, Ю. А. Буяджи [11], О. П. Хмірлі [12], П. С. Матвеева [13].

В аналогічному значенні, лише виключно до фізичних осіб використовується дефініція «державні гарантії» в нормативних актах, що визначають державні соціальні гарантії. Наприклад, у Законі України «Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III держава гарантує забезпечення основних потреб громадян на рівні встановлених законом державних соціальних стандартів і нормативів з метою забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень (стст. 16-17). Цим законом визначено два види державних соціальних гарантій – основні та інші державні соціальні гарантії. До основних державних соціальних гарантій входять: мінімальний розмір заробітної плати; мінімальний розмір пенсії за

віком; неоподатковуваний мінімум доходів громадян; розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

З метою надання соціальної підтримки населенню України в цілому та окремим категоріям громадян встановлюються інші державні гарантії щодо рівня життя населення, що постраждало внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС; стипендій учням професійно-технічних та студентам вищих державних навчальних закладів; надання гарантованих обсягів соціально-культурного, житлово-комунального, транспортного, побутового обслуговування та обслуговування у сфері освіти, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, торгівлі та громадського харчування [14] тощо.

У сфері сільського господарства 4 листопада 2021 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві», який є один із механізмів надання державних гарантій у сфері сільського господарства [15]. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України створено Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві (далі – Фонд), сто відсотків статутного капіталу якого належить державі. Повноваження з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі Фонду здійснює Міністерство аграрної політики та продовольства. У статуті Фонду зазначається, що основною його діяльністю є забезпечення підтримки суб'єктів мікропідприємництва, малих і середніх суб'єктів підприємництва, що провадять діяльність у сільському господарстві шляхом часткового гарантування виконання зобов'язань таких суб'єктів за кредитними договорами. Єдиним предметом діяльності Фонду є надання часткових гарантій за кредитними зобов'язаннями суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять діяльність у галузі сільського господарства [16].

Отже, термін «державні гарантії» використовується практично у всіх галузях, зокрема у сільському господарстві, є сферою дослідження багатьох науковців. Підсумовуючи, зазначимо, що надаючи терміну «державні гарантії» значення зобов'язання держави щодо забезпечення прав і свобод фізичних та юридичних осіб в Україні науковці та законотворці вказують на державні гарантії як вид юридичних гарантій.

На цьому етапі дослідження вважаємо, що державні гарантії у сільському господарстві – це закріплений у нормативно-правових актах механізм діяльності державних органів, організацій і установ, який забезпечує законну діяльність суб'єктів сільського господарства, для досягнення результатів, що є частиною стратегічної державної політики розвитку.

Висновки. Підсумовуючи зазначене, констатуємо, що у національному законодавстві та науковій доктрині відсутнє єдине комплексне розуміння державних гарантій, зокрема для суб'єктів аграрного сектору. Розглянувши різноманітні законодавчі та доктринальні підходи, вважаємо, що державна гарантія є одним із видів юридичної гарантії, якщо класифікувати їх за суб'єктом надання гарантії (гарантом). У своєму дослідженні дійшли висновку про формування в науковій літературі двох підходів до розуміння конституційних державних гарантій – адміністративний та галузевий, та

визначили, що державна підтримка сільського господарства є частиною стратегічної державної політики України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2001. 656 с.
2. Афанасенко С. І. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні. Проблеми становлення правової демократичної держави. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 3–5.
3. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України: підручник / за заг. ред. В. Ф. Погорілко. Київ: Наукова думка; Прецедент, 2007. 344 с.
4. Олійник А. Ю. Види гарантій реалізації конституційної свободи особи на підприємницьку діяльність в Україні. *Право і суспільство*. 2020. № 3. С. 50–55.
5. Рабінович П. М., Хавронюк М. І. Права людини і громадянина: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2004. 464 с.
6. Юзефір А. Р. Конституційні гарантії забезпечення прав і свобод людини. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 75.
7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=367&q=%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82&is_no_morph=false&lang=ua
8. Кампо В. Конституція України та формування нації підприємців. *Юридична Газета online*: всеукраїнське професійне юридичне видання. № 5 (711). URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/konstytutsiine-pravo/konstituciya-ukrayini-ta-formuvannya-naciyi-pidpriemciv.html>
9. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435?an=93>
10. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030436?an=332>
11. Журавель А. П., Буяджи Ю. А. Державні гарантії здійснення інвестиційної діяльності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 101–103.
12. Хрімлі О. П. Державні гарантії як спосіб захисту прав інвесторів. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 60–65.
13. Матвеев П. С. Державні гарантії і програмне регулювання як складової державного впливу та стимулювання учасників інноваційної діяльності. *Наше право*. 2015. № 1. С. 103–110.
14. Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T002017?an=100>
15. Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві: Закон України від 04.11.2021 № 1865-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1865-20/find?text=%E3%E0F0%E0ED%E2>
16. Про створення Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві: постанова від 16 лютого 2022 р. № 125. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/125-2022-%D0%BF>

Кабанець К. Конституційний та адміністративний підходи до поняття державних гарантій у сфері сільського господарства

REFERENCE

1. Skakun O. F. *Teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk*. Kharkiv: Konsum, 2001. 656 s.
2. Afanasenko S. I. Konstytutsiini harantii prav i svobod liudyny ta hromadianyna v Ukraini. *Problemy stanovlennia pravovoi demokratychnoi derzhavy. Pivdennoukrainskyi pravnychyi chasopys*. 2019. № 3. S. 3–5.
3. Pohorilko V. F., Fedorenko V. L. *Konstytutsiine pravo Ukrainy: pidruchnyk / za zah. red. V. F. Pohorilko*. Kyiv: Naukova dumka; Pretsedent, 2007. 344 s.
4. Oliinyk A. Iu. Vydy harantii realizatsii konstytutsiinoi svobody osoby na pidpriemnytsku diialnist v Ukraini. *Pravo i suspilstvo*. 2020. № 3. S. 50–55.
5. Rabinovych P. M., Khavroniuk M. I. *Prava liudyny i hromadianyna: navchalnyi posibnyk*. Kyiv: Atika, 2004. 464 s.
6. Iuzefir A. R. *Konstytutsiini harantii zabezpechennia prav i svobod liudyny. Porivnialno-analitychne pravo*. 2018. № 1. S. 75.
7. *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR*. URL: https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=367&q=%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82&is_no_morph=false&lang=ua
8. Kampo V. *Konstytutsiia Ukrainy ta formuvannia natsii pidpriiemtsiv. Yurydychna Hazeta online: vseukrainske profesiine yurydychne vydannia*. № 5 (711). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/konstytutsiine-pravo/konstituciya-ukrayini-ta-formuvannya-naciyi-pidpriemciv.html>
9. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435?an=93>
10. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-IV*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030436?an=332>
11. Zhuravel A. P., Buiadzhy Yu. A. *Derzhavni harantii zdiisnennia investytsiinoi diialnosti v Ukraini. Pivdennoukrainskyi pravnychyi chasopys*. 2014. № 4. S. 101–103.
12. Khrimli O. P. *Derzhavni harantii yak sposib zakhystu prav investoriv. Pidpriemnytsvo, gospodarstvo i pravo*. 2016. № 2. S. 60–65.
13. Matvieiev P. S. *Derzhavni harantii i prohramne rehuliuвання yak skladovoi derzhavnogo vplyvu ta stymuliuвання uchasnykiv innovatsiinoi diialnosti. Nashe pravo*. 2015. № 1. S. 103–110.
14. *Pro derzhavni sotsialni standarty ta sotsialni harantii: Zakon Ukrainy vid 05.10.2000 № 2017-III*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T002017?an=100>
15. *Pro Fond chastkovoho harantuvannia kredytiv u silskomu gospodarstvi: Zakon Ukrainy vid 04.11.2021 № 1865-IKh*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1865-20/find?text=%E3%E0%F0%E0%ED%F2>
16. *Pro stvorennia Fondu chastkovoho harantuvannia kredytiv u silskomu gospodarstvi: postanova vid 16 liutoho 2022 r. № 125*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/125-2022-%D0%BF>

K. Kabanets. Constitutional and Administrative Approach to the Concept of State Guarantees in the Sphere of Agriculture

The article examines the state guarantee as a general, branch concept. An analysis of scientific opinion regarding the concept of the category of constitutional state guarantees of the rights and freedoms of a person and a citizen has been carried out, because these guarantees are common to all persons, including agribusiness entities. Two approaches to the understanding of state guarantees are defined - administrative and branch. Attention is drawn to the fact that the effectiveness of state guarantees within the administrative approach is manifested through: consolidation of state guarantees that a person needs to realize his rights and freedoms; state guarantees are an optimally adjusted system of public management, which, through administration, control and supervision, realizes the obligations given to the citizen, business entity by the state; a legislative mechanism that, through the interaction of state bodies with the subject of the appeal, regulates the acquisition by a person of the rights provided for by law. According to the sectoral approach, guarantees of the basic rights and freedoms of a person and a citizen constitute a system of norms, principles, conditions and requirements that collectively ensure the observance of the rights and freedoms and legitimate interests of a person by every member of society and state bodies in all areas of law. The opinion is given that within the framework of the study of the state guarantee, as a constitutional definition, the state guarantee of the rights and freedoms of a person and a citizen is an imperative part of the state mechanism for ensuring the rights and freedoms of a person and a citizen through the effective activity of state bodies. It is determined that protection and guarantee are terms used in the current legislation as the same as the content of the state guarantee. It is noted that one of the mechanisms for providing state guarantees in the field of agriculture is regulated by the Law of Ukraine "On the Fund for Partial Guarantee of Credits in Agriculture". It is separately highlighted that the purpose of the Fund for Partial Guarantee of Credits in Agriculture is to provide support to micro-entrepreneurs, small and medium-sized entrepreneurs engaged in agriculture, by partially guaranteeing the fulfillment of the obligations of such entities under credit agreements.

Key words: *guarantee, state guarantee, state guarantee in the field of agriculture, constitutional approach, administrative approach.*

Стаття надійшла до редколегії 10 січня 2023 року